

ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา

Expectations and Needs of Stakeholders towards Master of Education in Early
Childhood and Primary Education Management

สุทธิพรรณ ธีรพงศ์ นิธมล สุวรรณศรี ทิพย์ ขำอยู่ จิราพร รอดพวง*
และนงเยาว์ นุชนารถ

Sudthipan Dhirapongse, Niroumon Suwannasri, Thip Khumyoo, Jiraporn Rodpuang*
and Nongyao Nuchanart
Faculty of Education, Suan Dusit University

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อสมรรถนะและคุณลักษณะของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรจากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงานการจัดการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการจัดการศึกษากิจกรรมการปกครองท้องถิ่น และองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่รับผิดชอบคุณภาพการจัดการศึกษา จำนวน 360 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ทางด้านการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยและการประถมศึกษา หรือผู้มีประสบการณ์ทางการบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา และแบบสำรวจความต้องการของผู้ประกอบการที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา อันดับแรก คือ การเป็นผู้บริหารที่นำสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพ รองลงมา คือ การเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและสามารถชี้นำสังคม และการเป็นผู้บริหารที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมบนฐานงานวิจัยและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารทรัพยากร และ 2) ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อสมรรถนะที่จำเป็นของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา อันดับแรก คือ สมรรถนะด้านความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ส่วนความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา อันดับแรก คือ มีคุณธรรม และจริยธรรม รองลงมา คือ ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการการศึกษา และมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)

mail: jiraporn_rod@dusit.ac.th

คำสำคัญ: การจัดการการศึกษา, สมรรถนะผู้บริหาร, คุณลักษณะบัณฑิต

Abstract

This research was aimed to study 1) the expectations on learning outcomes of stakeholders in the Master of Education Program in Early Childhood and Primary Education Management 2) the needs of stakeholders on the Managerial Competency and the masters' degree attributes in the Master of Education Program in Early Childhood and Primary Education Management. The sample group consisted of 360, Office of the Basic Education Commission, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Educational Management Quality of independent organization and 38 of the experts in Early Childhood and Primary Education Management. The instrument was used the survey of further studies and entrepreneurs needs on the Master of Education Program in Early Childhood and Primary Education Management. The statistics used in data analysis were Percentage, Mean and Standard deviation.

The results showed that 1) Stakeholders have expectations on the Master of Education Program in Early Childhood and Primary Education Management on learning outcomes that: (1) the ability of school administrators to manage the institutions pass quality criteria (2) the leadership skills to guide society and (3) have adherence to the Sufficiency Economy Philosophy and applied resource management. 2) the Managerial Competencies consisted of professional ethics, teamwork, vision, and self-development, Moreover, the desirable characteristics of masters' degree; have morals and ethics, adhere the principles of good governance, professional skills, leadership changes and must understood the academic of early childhood and primary education.

Keyword: Curriculum, Education Management, Early Childhood, Primary Education, Stakeholders

บทนำ

การพัฒนาทุนมนุษย์ถือว่าการลงทุนที่สำคัญของการพัฒนาประเทศและการพัฒนาคนตั้งแต่วัยเริ่มแรกของชีวิต คือ ช่วงการพัฒนาเด็กตั้งแต่อายุ 0-8 ปี ถือว่าเป็นการพัฒนาที่คุ้มค่าที่สุดในเชิงเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้ จากงานวิจัยของเจมส์ เจ. เฮกแมน (James J. Heckman) นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล พบว่า การลงทุนกับเด็กปฐมวัย (0-8 ปี) จัดเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด (วีระชาติ กิเลนทอง, 2563) และประเทศไทยยังได้ให้ความสำคัญกับการลงทุนที่ส่งผลกับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศในรูปแบบของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นเรื่องหลัก การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลัก คือ การบริหารงานวิชาการ ซึ่งสิ่งสำคัญ คือ การบริหารหลักสูตร การบริหารงานบุคคลที่ประกอบด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ ได้แก่ การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรสายสนับสนุนการศึกษา การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การบริหารจัดการอาคารเรียน แหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

และแหล่งบริการต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ ดังนั้น ระบบบริหารจัดการการศึกษาที่ดีจึงเป็นกลไกหลักที่จะทำให้การพัฒนาคนไปสู่เป้าหมายตามความคาดหวังของประเทศ

สถานศึกษาคือองค์กรสาธารณะขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่หลักในการให้บริการทางการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่เปิดให้บริการทางการศึกษากับเด็กปฐมวัยและเด็กประถมศึกษาที่มีจำนวนมากกว่า 84,521 แห่งในประเทศไทย จากสถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2558 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 25) ดังนั้น ประเทศจึงคำนึงถึงเรื่องของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเรื่องหลัก ซึ่งปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ 6 ของแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่กล่าวถึงการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ที่ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการสรุปได้ดังนี้ คือ 1) โครงสร้าง บทบาท และระบบบริหารจัดการ มีความคล่องตัวตรวจสอบได้ 2) ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 3) ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ 4) กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกับของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ 5) ระบบบริหารบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 132-135) ซึ่งนำไปสู่การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

คุณภาพของการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานชาติที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดปัจจัยหลักของคุณภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ 1) คุณภาพผู้เรียน: ตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์ 2) คุณภาพการบริหารจัดการของผู้นำสถานศึกษา: ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ และ 3) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ: ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ ซึ่งจะพบว่าตัวชี้วัดด้านผู้เรียนนั้นเป็นตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากตัวชี้วัดด้านกระบวนการทั้ง 2 ข้อซึ่งจะสามารถส่งผลกระทบต่อตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์ ก็คือตัวผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษา เป็นการพัฒนาศูนย์กลางทางการศึกษาอย่างเป็นองค์รวมที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสายสนับสนุน การพัฒนาระบบการดำเนินงาน การพัฒนาสภาพแวดล้อม สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดต้องคำนึงถึงบริบทของชุมชนที่สถานศึกษาดังอยู่ องค์ความรู้ที่จำเป็น สมรรถนะในการจัดการการศึกษา เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการและนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเชิงคุณภาพ

จากที่กล่าวมา การบริหารจัดการการศึกษาสร้างได้ด้วยการพัฒนาองค์ความรู้และการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นเฉพาะสายงานนั้น ๆ เพื่อนำไปใช้การทำงาน ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา

2. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อสมรรถนะและคุณลักษณะของมหาบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปริญญาตรีและประถมศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

บุคคลที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ที่มีความสนใจจะเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงานการจัดการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง และองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่รับผิดชอบคุณภาพการจัดการศึกษา จำนวน 360 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ทางด้านการบริหารจัดการการศึกษาระดับปริญญาตรีและการประถมศึกษาหรือผู้มีประสบการณ์ทางการบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและประถมศึกษา หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต จากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงานการจัดการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง และองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่รับผิดชอบคุณภาพการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 38 คน โดยพิจารณาเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการสำรวจและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการการศึกษาระดับปริญญาตรีและการประถมศึกษา และแบบสำรวจความต้องการของผู้ประกอบการที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปริญญาตรีและประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และข้อคำถามปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสำรวจผ่านระบบออนไลน์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อสาขาวิชาของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปริญญาตรีและประถมศึกษา ใช้วิธีหาค่าความถี่และร้อยละ

2. การศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อสมรรถนะและคุณลักษณะของมหาบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปริญญาตรีและประถมศึกษา ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ ดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับความต้องการมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง

มีระดับความต้องการปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อย และค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1

ความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ การศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ การศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา

อันดับ	ประเด็นความคาดหวัง	ภาพรวม (ร้อยละ)
การเป็นผู้บริหารที่นำสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพ		88.56
1.	เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ (Learner Person)	89.06
2.	มีความรู้ในกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ในการบริหารงาน สถานศึกษา	88.61
3.	เป็นผู้บริหารที่มีทักษะในการบริหารงาน (Smart Administrators)	88.00
การเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและสามารถชี้นำสังคม		87.49
1.	มีคุณธรรมและจริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม	89.28
2.	มีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมเพื่อนำมาใช้ในการ บริหารสถานศึกษา	88.78
3.	รอบรู้ในศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารสถานศึกษา	87.22
4.	เป็นผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่ได้รับการยอมรับ และชี้นำสังคม	84.67
การเป็นผู้บริหารที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมบนฐานงานวิจัยและหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารทรัพยากร		87.41
1.	เลือกทรัพยากรมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างรู้คุณค่าและเหมาะสม	88.11
2.	เป็นผู้บริหารที่นำแนวคิดปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการสร้างสรรค์ นวัตกรรม	87.72
3.	สามารถคำนวณจุดคุ้มทุนในการจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐศาสตร์การศึกษา	86.39
การเป็นผู้บริหารที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารงาน		87.31
1.	เป็นผู้บริหารที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมทาง การศึกษาให้กับสังคม (Innovation Co-Creator)	87.44
2.	บริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	87.17
การเป็นผู้บริหารที่นำองค์กรผ่านภาวะวิกฤตได้ด้วยปัญญา		85.17
1.	มีทักษะในการบริหารความเสี่ยงและทักษะในการตัดสินใจ	85.17

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อันดับ	ประเด็นความคาดหวัง	ภาพรวม (ร้อยละ)
การเป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตาม เกณฑ์ของคุรุสภา		84.00
1.	เป็นผู้บริหารที่สามารถเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ จารีตประเพณีวัฒนธรรม	87.22
2.	เป็นผู้บริหารที่มีความเป็นพลเมืองโลก (Active Citizen)	85.89
3.	สามารถใช้ภาษาอังกฤษทางวิชาการในระดับอ่านและเขียนผลงานทางวิชาการ ได้ดี	81.50
4.	สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้ดี	81.39

ผู้เข้าศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและ
ประถมศึกษา มีความคาดหวังว่าบัณฑิตจะเป็นผู้บริหารที่นำสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพเป็นอันดับแรก
คิดเป็นร้อยละ 88.56 รองลงมาคือ การเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและสามารถชี้นำสังคม คิดเป็นร้อยละ
87.49 และความคาดหวังในการเป็นผู้บริหารที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมบนฐานงานวิจัยและ
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 87.41 ตามลำดับ

ตอนที่ 2

ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อสมรรถนะ คุณลักษณะที่จำเป็น และคาดหวัง
ของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา
สำรวจจากกลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ทางด้านการบริหารจัดการ การศึกษาระดับปฐมวัยและ
การประถมศึกษา หรือผู้มีประสบการณ์ทางการบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับ
การศึกษาระดับปฐมวัย และประถมศึกษา หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต จากหน่วยงานสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงาน
การจัดการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการจัดการศึกษารวมการปกครองท้องถิ่น และองค์กรอิสระ
ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบคุณภาพการจัดการศึกษา จำนวน 38 คน จำแนกตามหน่วยงาน ของผู้ตอบแบบสำรวจ
พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีประสบการณ์ในด้านการ
บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่ำกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.6 มีตำแหน่งบริหาร
ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้อำนวยการ/ ครูใหญ่/ รองผู้อำนวยการ/ หัวหน้าศูนย์
คิดเป็นร้อยละ 57.3 และสังกัด สพฐ. คิดเป็นร้อยละ 26.3 จำแนกเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อสมรรถนะที่จำเป็น ของมหาบัณฑิตหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตนเป็นนักบริหารจัดการการศึกษา

รายการ	N	Mean	S.D.	การแปลความหมาย
1. จรรยาบรรณในวิชาชีพ	38	4.92	0.27	มากที่สุด
2. ทักษะในศตวรรษที่ 21	38	4.66	0.48	มากที่สุด
3. SMART Administrator	38	4.71	0.52	มากที่สุด
4. ความเป็นพลเมืองในยุค 4.0 (Active Citizen)	38	4.71	0.52	มากที่สุด
5. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	38	4.82	0.39	มากที่สุด
6. การบริการที่ดี	38	4.74	0.50	มากที่สุด
7. การพัฒนาตนเอง	38	4.87	0.34	มากที่สุด
8. การทำงานเป็นทีม	38	4.89	0.31	มากที่สุด
9. การวิเคราะห์และสังเคราะห์	38	4.82	0.46	มากที่สุด
10. การสื่อสารและการจูงใจ	38	4.76	0.49	มากที่สุด
11. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	38	4.82	0.39	มากที่สุด
12. การมีวิสัยทัศน์	38	4.89	0.31	มากที่สุด

ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นว่สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตนเป็นนักบริหารจัดการการศึกษานั้น อันดับแรก คือ สมรรถนะด้านความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ (Mean = 4.92, S.D. = 0.27) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Mean = 4.89, S.D. = 0.31) และความจำเป็นอันดับต่อมา คือ สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง (Mean = 4.87, S.D. = 0.34) ตามลำดับ

2. ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อคุณลักษณะของมหำบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นด้านคุณลักษณะเด่นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเพื่อไปเป็นผู้บริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา

รายการ	N	Mean	S.D.	การแปลความหมาย
1. มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ	38	4.84	0.37	มากที่สุด
2. มีคุณธรรมและจริยธรรม	38	4.97	0.16	มากที่สุด
3. มีบุคลิกภาพที่ดีสามารถเป็นแบบอย่างได้	38	4.71	0.52	มากที่สุด
4. มีภาวะผู้นำ	38	4.76	0.49	มากที่สุด
5. มีมนุษยสัมพันธ์	38	4.71	0.57	มากที่สุด
6. มีความมั่นคงทางอารมณ์	38	4.82	0.51	มากที่สุด
7. มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ	38	4.87	0.41	มากที่สุด
8. มีทักษะการสื่อสารที่ดี	38	4.79	0.47	มากที่สุด
9. มีจิตบริการ	38	4.66	0.58	มากที่สุด

ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นว่บัณฑิตที่จะเป็นผู้บริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษาควรมีคุณลักษณะเด่นที่ระบุทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด อันดับแรก คือ มีคุณธรรมและ

จริยธรรม (Mean = 4.97, S.D. = 0.16) รองลงมา คือ มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการการศึกษา (Mean = 4.87, S.D. = 0.41) และมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ (Mean = 4.84, S.D. = 0.37) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ข้อค้นพบความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อค้นพบและแนวทางในการนำไปใช้ด้านการกำหนดหลักสูตรตามความต้องการและความคาดหวังที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมีความสนใจที่จะศึกษาต่อในสาขาวิชาการจัดการศึกษาปฐมวัยและการประถมศึกษา และคาดหวังว่าหลักสูตรจะมีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารจัดการสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพ 2) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและสามารถชี้นำสังคม 3) ผู้บริหารที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมบนฐานงานวิจัยและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิรภาว บุญเพลิง ที่ได้ศึกษาเรื่องอนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งพบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การวางอนาคตเด็กให้กับเด็กที่ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานคุณภาพ บริหารตามความต้องการของชุมชน ผู้บริหารจะต้องมีสมรรถนะด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่กับการบริหารวิชาการ บริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบุคคลของผู้ปกครอง (พิรภาว บุญเพลิง, 2558, บทคัดย่อ) และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรที่จะสร้างผู้บริหารจัดการการศึกษา จึงควรกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในเรื่องความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุเกณฑ์คุณภาพ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารต้องมีสมรรถนะของความเป็นผู้นำทางการศึกษา และมีบุคลิกภาพที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี

ประเด็นที่ 2 ข้อค้นพบและแนวทางการนำไปใช้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา จะต้องสร้างสมรรถนะที่จำเป็นให้กับมหาบัณฑิต ให้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาตนเอง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรภาว บุญเพลิง ที่ศึกษาเรื่องอนาคตภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย จะต้องประกอบด้วย การบริหารตามความต้องการของชุมชน ผู้บริหารจะต้องมีสมรรถนะด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่กับการบริหารวิชาการ บริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบุคคลของผู้ปกครองใช้วิจัยเป็นฐานในการพัฒนาเด็ก ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงาน (พิรภาว บุญเพลิง, 2558, บทคัดย่อ) และงานวิจัยของนริศ มหพรหมวัน และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสู่สากล ซึ่งได้กล่าวถึงสมรรถนะของผู้บริหารว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การมีอิทธิพลเชิงคุณภาพ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา 4) การใส่ใจต่อปัจเจกบุคคล 5) การให้รางวัล ตามสถานการณ์ และ 6) การบริหารแบบวางเฉย (นริศ มหพรหมวัน และคณะ, 2018, หน้า 143-145) สรุปได้ว่าสมรรถนะของผู้บริหารการศึกษา ควรประกอบด้วย สมรรถนะด้านการมีเจตคติ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีทักษะการทำงานเป็นทีม และการมีวิสัยทัศน์ ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงสมรรถนะของความเป็นผู้บริหารที่เป็นคนดี เป็นคนเก่งในศาสตร์และศิลปะ และเป็นผู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยการใช้วิจัยเป็นฐาน

ประเด็นที่ 3 ข้อค้นพบและแนวทางการนำไปใช้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา จะต้องสร้างคุณลักษณะเด่นของบัณฑิต คือ มีคุณธรรมและจริยธรรม ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการการศึกษา และมีทักษะในการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้ที่จะเป็นผู้บริหารการศึกษา ตามมาตรฐานองค์กรวิชาชีพ ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องประกอบไปด้วย การมีคุณธรรมจรรยาบรรณ การมีภาวะผู้นำ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเคนเซวิก (Knezevick, 1984, pp. 16-18 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นารี, 2551, หน้า 265-266) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะในการเป็นผู้นำในกำหนดทิศทางองค์กร มีความเป็นผู้นำเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในงานวิชาการ และมีทักษะในการตัดสินใจ มีทักษะในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ (Knezevick, 1984, pp. 16-18 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นารี, 2551, หน้า 265-266) และตรงกับคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบเกี่ยวกับประเด็นผลลัพธ์การเรียนรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาพิเศษ. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2563, จาก <http://skn-peo.go.th/home/datas/file/1556873851.pdf>
- นริศ มหาพรหมวัน และคณะ. (2561). รูปแบบสมรรถนะผู้นำโรงเรียนเอกชนสู่มาตรฐานสากล. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 13(2), 138-150.
- พิรภาว์ บุญเพลิง. (2558). อนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามความต้องการของชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภารดี อนันต์นารี. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี, มิเกล กาไรซาบาล.
- วีระชาติ กิเลนทอง. (2562). ดร.วีระชาติ กิเลนทอง : ความป่วยไข้ของการศึกษาระดับปฐมวัย และกับดักใน 'สนามเด็กเล็ก'. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://www.the101.world/weerachart-interview/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

